

Suomen tietokirjailijat ja Suomen Kustannusyhdistys ovat laatineet yhdessä hyvät käytännöt ja muistilistan, joiden tarkoituksena on edistää sujuvaa kanssakäymistä ja reilua peliä kirjailijan ja kustantajan kustannus-sopimussuhteissa.

Hyvät käytännöt

1. Kustannussopimuksen osapuolet, kirjailija ja kustantaja, ovat toisilleen lojaaleja.
2. Kustannussopimus tehdään aina kirjallisesti ennen yhteistyön aloittamista.
3. Tekijä ja kustantaja käyvät sopimuksen kohdat keskustellen lävitse ja kirjoittavat auki sopimuksessa mahdollisesti olevat selventämistä vaativat kohdat.
4. Sopimuksessa olevat väljät ilmaisut kuten ”kohtuullinen aika”, käydään keskustellen lävitse ja täsmennetään.
5. Keskustellaan mitä kilpailukiellolla käsillä olevan sopimuksen yhteydessä käytännössä tarkoitetaan.
6. Osapuolet pitävät toisensa ajan tasalla teokseen liittyvistä asioista, kuten aikataulumuutoksista.
7. Palkkioita koskeva kirjallinen tilitys on selkeä, sisältäen ainakin tekijänpalkkion, myyntimäärät eri julkaisumuodoissa sekä varastokappaleet. Tilitykseen annetaan tarvittaessa lisäselvitystä.
8. Molemmat osapuolet huolehtivat teoksen tekijänoikeuksien kunnioittamisesta ja ilmoittavat toisilleen, mikäli huomaavat teoksen tekijänoikeuksia loukatun.
9. Osapuolet käyvät lävitse suunnitelmat ja aikataulut, jotka koskevat kustannussopimuksen kattamia julkaisumuotoja.
10. Erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan neuvottelemalla

Kustantajan ja kirjailijan avuksi ja tueksi kustannussopimusneuvotteluihin – muistilista neuvottelussa keskusteltaviksi asioiksi

Kustannussopimusta solmittaessa on hyvä käsitellä ainakin seuraavat asiat

1. Mainitaan nimeltä **teos**, jota sopimus koskee
2. Määritellään sopimuksen **osapuolet**, kustantaja ja kirjailija
3. Mainitaan, että kirjailijalla on yksinomainen tekijänoikeus siihen teokseen, josta sopimusta ollaan solmimassa
4. Määritellään **luovutettavat oikeudet** eli luetellaan, mitä julkaisuoikeuksia kirjailija sopimuksella luovuttaa kustantajalle. Ne voivat olla:
  - oikeus julkaista teos painettuna laitoksena
    - kirjana
    - taskukirjana
    - tarvepainatettuna laitoksena (Print-on-demand).
  - oikeus julkaista teos
    - sähkökirjana
    - äänikirjana
  - oikeus teoksen ulkomaan oikeuksien myyntiin
5. Sovitaan kilpailukiellosta
6. Sovitaan käsikirjoituksen luovutusajankohta
7. Sovitaan **tekijänpalkkiosta**
  - Palkkion suuruus, tekijänpalkkion tulee olla kohtuullinen korvaus kirjailijan työstä
  - Tilitysvelvollisuus/ tekijänpalkkion maksuaikataulu
  - Taattu **ennakko** ja taatun ennakon maksuaikataulu
  - Mainitaan tekijän oikeus selvittää tilityksen oikeellisuus eli **tekijän tarkastusoikeus**
8. Mikäli teoksessa on kuvitusta, sovitaan kuvitussuunnitelmasta ja kuvien tekijänoikeuksista
9. Sovitaan kirjailijan saamat **vapaakappaleet** eri julkaisumuodoista
10. Määritellään **kustantajan oikeudet, joita voivat olla**
  - myyninedistämiskappaleet
  - ulkoasusta ja kannesta päättäminen
  - teoksen nimi
  - markkinoinnista päättäminen
  - hinnoittelu
  - jäännöserän makulointi
11. **ja velvollisuudet, joita voivat olla**
  - kustannustoimittaminen
  - teoksen markkinointi
12. Sovitaan kustannusoikeuden lakkaamisesta ja **oikeuksien palautumisesta** tekijälle
13. Määritellään miten **erimielisyydet** sovitellaan, esimerkiksi neuvottelemalla ja sen jälkeen käräjäoikeudessa
14. Päiväys ja allekirjoitukset

Helsingissä

Suomen tietokirjailijat ry

Suomen Kustannusyhdistys ry